

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (IV) kokous 1/2023

Aika 23.2.2023, klo 13.00–16.00, etäkokous

Paikalla

Puheenjohtaja Laura Hänninen
~~Varapuheenjohtaja Joonas Gustafsson~~

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto
(~~Pauliina Lehtola~~)

Kissatoiminta

Riikka Turpeinen, Suomen Kissaliitto
(~~Päivi Ylikorpi~~)

Hevostoiminta

Martti Tala, Suomen Hippos
(~~Kristiina Ertola~~)

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Mats Wikström

(~~Ville Vepsäläinen~~)

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Katriina Tiira, Helsingin yliopisto
(~~Kati Tuomola~~)

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi
(~~Elisa Aaltola~~)

Ruokavirasto

Sari Salminen
(~~Taina Mikkonen~~)

Käytännön eläinsuojeluvantatyötä tekevä viranomainen

Elli Valtonen, Helsingin kaupunki
(~~Hanna Kukkola~~)

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

~~Kati White, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto~~
(~~Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia~~)

Käytännön eläinlääkintätyö

Anna-Mari Olbricht
(~~Vuokko Pekkola~~)

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Johanna Valo, Faunapark Oy
(~~Päivi Tiitinen~~)

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy
(~~Emmi Meriranta~~)

Pysyvät asiantuntijat

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö
Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies

Pöytäkirja

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00. Kokouksessa oli 9 jäsentä ja 6 varajäsentä.
2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyttiin.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että eduskunta on käsitellyt eläinten hyvinvointilakiesitystä ja ehdottanut sitä hyväksyttäväksi. Maa- ja metsätalousvaliokunnalla ei ollut muutosehdotuksia lakiin. Perustuslakivaliokunta esitti muutamia muutostarpeita, kuten uskonnollisen teurastuksen sallimisen nisäkkäillä samanaikaisella tainnutuksella ja verenlaskulla ja siipikarjalla ilman tainnutusta (vain teurastamoissa tarkastuseläinlääkärin valvonnassa). Perustuslakivaliokunta edellytti myös, että jatkossa eläinsuojelutarkastuksen toimittamiseen kotirauhan piirissä on oltava olennainen tai vakava syy olettaa eläinten hyvinvointilakia rikotaan. Eduskunta hyväksyy lain 1.3.23, jonka jälkeen laki etenee tasavallan presidentin hyväksyttäväksi. Laki tulee voimaan vuoden 2024 alussa.

Perustuslakivaliokunnan edellyttämä eläinsuojeluvalvonnan kynnyksen nostaminen kotirauhan piirissä herätti huolta neuvottelukunnassa. Ministeriössä 'olennaisia syitä' tarkastuksen tekemiselle ei vielä ole määritetty, mutta kynnyksen nostaminen nähtiin sielläkin ongelmalliseksi.

Lisäksi todettiin, että EU:n eläinten hyvinvointifoorumin alaisella työryhmällä koirien ja kissojen kaupallisesta pidosta on tekeillä vaatimukset kissojen ja koirien myynnistä ja myynti-ilmoittelusta.

4. Eläinsuojeluasiamies oli ollut valiokuntien kuultavana eläinten hyvinvointilakiesityksestä. Valiokuntienkin mietinnöissä mainittu Lissabonin sopimus edellyttää eläinten hyvinvoinnin huomioimista kansallisesta perustuslaista säädettäessä. On tärkeää, että alemman asteisten säädösten valmistelu etenee mahdollisimman nopeasti ja että esim. kissakriisi-kansalaisaloitteessa ehdotetut muutokset toteutuvat merkintä- ja rekisterilain myötä, eläinsuojeluasiamies katsoi. Hyvinvointilakiesitys ei kiellä kissojen vapaana pitoa, mutta maa- ja metsätalousvaliokunnan mukaan asiasta voidaan antaa tarkempia säädöksiä, kun asetusta koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta uudistetaan. Valiokunnan mukaan kissojen vapaana pito voisi olla sallittavaa rekisteröidyn alkutuotannon piirissä.

Ympäristövaliokunta oli esittänyt luolakoirien taipumuskokeiden kieltämistä, ja maa- ja metsätalousvaliokunta oli pitänyt tärkeänä, että asetuksella annetaan tarkempia säädöksiä kielletyistä eläinten taipumuskokeista. Valiokunnat ottivat mietinnöissään kantaa myös eläinsuojeluasiamiehen virkaan: ympäristövaliokunta puolsi viran jatkoa, maa- ja metsätalousvaliokunta piti virkaa tärkeänä mutta katsoi, että vakinaisen tehtävän tarpeellisuutta tulee selvittää ja virkaa hoitavan henkilön riittävän monipuolinen osaaminen ja resurssit tulee varmistaa. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta laatii parhaillaan kannanottoa eläinasiavaltuutetun viran jatkosta. Saara Kupsalan tavoitteena on kuluvan vuoden aikana kirkastaa eläinsuojeluasiamiehen roolia ja viestiä siitä sekä laatia toimintakertomus viran vaikuttavuudesta. Puheenjohtaja ehdotti, että neuvottelukunta ottaisi kantaa jatkamisen puolesta, kuten on tehnyt jo aiemmin vuonna 2015 ja eläinten hyvinvointilain lausunnoissa 2018 ja 2022.

Asetus koirien pakollisesta merkinnästä ja rekisteröinnistä on tullut voimaan 2023, mutta Ruokaviraston koirarekisterin toteutus on viivästynyt. Asetuksen mukaan syntyvät pennut on tunnistusmerkittävä ja rekisteröitävä viimeistään kolmen kuukauden iässä, vanhemmat koirat vuoden 2023 aikana. Rekisteristä on tullut paljon kysymyksiä

ja keskustelua. Eläinsuojeluasiamies toivoi, että neuvottelukunta seuraa asian etenemistä ja viestii koirarekisteristä tuoden esiin rekisteröinnin hyötyjä koirien hyvinvoinnille. Myös kissoille on luvassa vastaava pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti, siitäkin voisi viestiä ennakoivasti.

Todettiin, että kun vastaavaa kissarekisteriä ryhdytään suunnittelemaan, on otettava opiksi koirarekisterin kehittämisessä ilmenneistä ongelmista. Laissa eläinlääkärin ammatinharjoittamisesta tullaan säätämään eläinlääkärin ilmoitusvelvollisuudesta perinnöllisten sairauksien ja vikojen ilmoittamisesta koirarekisteriin. Rekisterin oltava käytössä, kun lakimuutos tulee voimaan vuoden 2024 alussa. Asetus kissojen pakollisesta merkinnästä ja rekisteröinnistä on parhaillaan valmisteltavana ja tulossa voimaan vuoden 2026 alussa.

Eläinsuojeluasiamies mainitsi vielä, että eläinsuojeluasiamiehen määräaikaisen asiantuntijan (loppuvuosi 2023) rekrytointiprosessi on käynnissä.

5. Johanna Valo alusti aiheesta lemmikki- ja tuotantoeläimen rajapinnalla olevien eläinten hyvinvointi: miten eläinkauppiat ohjeistavat asiakkaitaan huomioimaan esim. viiriäisten hyvinvoinnin. Idänsiniviiriäinen on lemmikiksi myytävä laji, jonka myynti lemmikkikaupoissa on marginaalista (tällä hetkellä lajia ei ole myynnissä yhdessäkään lemmikkimyymälässä Suomessa). Faunatarilla on asiakkaille annettavana kirjallinen parin sivun ohje viiriäisten hoidosta. Myyjä varmistaa asiakkaalta, että asiakkaalla on tarvittavat tilat ja muut resurssit viiriäisten hoitoon. Hankinta vaatii yleensä useampia myymäläkäyntejä asiakkaalta. Valo lähettää ohjeen neuvottelukunnalle tiedoksi.
6. Neuvottelukunta käsitteli vieraslajineuvottelukunnan (vnk) ehdotusta suositukseksi vieraslajilemmikkien omistajille ja harrastajille niiden leviämisriskit minimoivasta hoidosta ja asianmukaisesta lopettamistavasta vnk:n luonnoksen pohjalta, erityisesti huomioiden vnk:n toiveesta, että
  - karanneet tai vapautetut vierasperäiset lemmikkilajit ovat maailmalla hyvin merkittävä luonnon monimuotoisuuden vähentäjä/luontokadon aiheuttaja,
  - muistuttaen, että myös akvaario- tai terraariolajien elinympäristön rakentamiseen liittyvät vierasperäiset vesi- ja maakasvit voivat olla haitallisiksi luokiteltuja vieraslajeja tai jopa EU- tai Suomen vieraslajiluettelossa,
  - EU- tai Suomen listalta löytyvän vieraslajilemmikin saa pitää sen luonnolliseen kuolemaan saakka,
  - EU-vieraslajilemmikeiden Code of conduct -julkaisua voi hyödyntää ja mahdollisesti nostaa esiin lemmikkialalla.

Joonas Gustafsson jatkaa lausunnon valmistelua hyödyntäen neuvottelukunnan aiempaa (2020) lausuntoa EU-vieraslajilistalle kuuluvien eläinten (haitalliset vieraslajit) lopettamisesta. Luontoon päästettyjä, lemmikkinä pidettyjä vieraslajeja todettiin olevan ainakin aurinkoahven, punakorvakilpikonna, joitakin liskolajeja, kissa sekä kani. Todettiin, että on luotava ohjeistus lemmikinomistajille, jotka haluavat luopua lemmikistään. Viranomaisilta tuli toive, että ohjeistus käännetään useammalle kielelle, jotta se leviäisi mahdollisimman laajalle. Ohjeistukseksi annetaan, ettei lemmikkiä saa päästää luontoon, vaan se on vietävä eläinlääkärin lopetettavaksi. VNK kertoo yhteiskannanotossa riskeistä, joita Suomen luonnolle syntyy, kun ko. lajeja päästetään luontoon.

7. *Koirien ja hevosten koulutusmenetelmät ja eläinten koulutus yleensä (alustus Anna-Mari Olbricht > siirrettiin 8.6. kokoukseen)*

8. Kissojen asema ja hyvinvointi (alustus Riikka Turpeinen 18.4. kokouksessa)

- ~~kissojen pakollinen merkintä ja rekisteröinti~~
- ~~populaatiokissat~~
- ~~löytökissojen (ja muiden löytöeläinten)~~
- sairaat kissarodut (scottish fold ym.): vaikuttaminen siihen, ettei näitä saisi tuoda maahan eikä kasvattaa

9. Muut asiat

- Tiedoksi: neuvottelukunnan kannanotto luolakoira-koetoiminnasta
- Tiedoksi: Koiranjalostuksen ongelmat ja valvontakriteerit -raportti ja siihen liittyvän webinaarin tallenne löytyvät täältä:
<https://www.luke.fi/fi/uutiset/jatkoselvitys-koiranjalostuksen-ongelmista-ja-valvontakriteereista-on-valmistunut?fbclid=IwAR3oExlneLxxZvJoE0kWDMA5rR0lrxCIEMuNpsAws9bAtYEB8hjeK3Y5Hzc>
- Pienten karvaeläimien lopettamisen ongelma nostettiin esiin. Jokin yritys tarjoaa ”matalan kynnyksen” (eläinlääkäriin vientiä halvempaa) palvelua, jossa pienet karvaeläimet lopetetaan hiilidioksidilla. Todettiin, että lopetuspalveluita voi tarjota eläinsuojelulain nojalla ilmoittamalla toiminnasta aluehallintovirastolle. Kaasulla lopettaminen (taintuttaminen) on hyväksytty lopetusmenetelmä. Asetus lemmikkieläinten lopettamisesta on tulossa, mutta sen valmistelua ei ole priorisoitu vuodelle 2023. Eläinten hyvinvoinnin ja suojelun neuvottelukunnat voisivat mahdollisesti ottaa yhdessä kantaa lopettamisasiaan.
- Seuraavat kokoukset pidetään ti 18.4. ja to 8.6., molemmat klo 13–16

10. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.04.